

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ
(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за грудень 2016 року)

6 грудня відзначалося 25-річчя Збройних сил України. У столиці цього дня пройшов благодійний концерт в Центрі культури і мистецтв Національного авіаційного університету. Він проводився для військовослужбовців, членів їх сімей, ветеранів АТО та мешканців Києва. Програму музичної частини заходу було підготовлено Заслуженим академічним оркестром України Зразково-показовим оркестром ЗСУ. У концерті на благодійних засадах взяли участь українська співачка С. Тарабарова та рок-гурти «Тінь сонця», «Вій», «От Вінта», «Брати Гадюкіни», «Багіров бенд». А на Центральному залізничному вокзалі станції «Київ-Пасажирський» опівдні упродовж півгодини відбувався пісенний флешмоб у виконанні Академічного камерного хору «Хрещатик» та членів Спілки ветеранів АТО Солом'янського району міста.

Мультимедійну мандруючу виставку «ВІДВАЖНІ: наші Герої», присвячену 100-річчю Української революції, було розгорнуто з нагоди свята у приміщенні Верховної Ради України. Організатори виставки – Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності, Український інститут національної пам'яті та Національний центр ділового та культурного співробітництва «Український Дім». Проект зосереджено на висвітленні образів борців за свободу України, зокрема, через показ революційного вбрання і атрибутики різних поколінь українців ХХ–ХХІ століть.

Також до Дня Збройних сил України в регіонах було організовано: у Хмельницькому обласному краєзнавчому музеї – виставку «Воїн. Історія українського війська», на якій було представлено комплект постерів про історію української армії від часів Київської Русі до сьогодення, переданих Українським інститутом національної пам'яті, та оригінали військових одностроїв, що зберігаються в фондах музею; у Черкаському обласному художньому музеї – експозицію малюнків молодого скульптора Д. Бур'яна, який нещодавно звільнився зі строкової служби в інженерних військах; в Будинку культури Лисичанська на Луганщині – виступ акторів Тернопільського академічного обласного українського драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка тощо.

Численні заходи присвячувалися антитерористичній операції, що продовжується на сході країни. Так, у Національному історико-архітектурному музеї «Київська фортеця» з 3 до 11 грудня працювала виставка «Якби не війна». Її склали 122 фотопортрети та короткі біографії бійців. При формуванні експозиції, підготовленої волонтерами, було охоплено всі області України, за винятком анексованого Криму та окупованих територій Донбасу.

Виставку «Війна на сході України. Герої АТО. Герої Вишгородщини» було відкрито в Історичному музеї Вишгородського державного історико-культурного заповідника на Київщині. Фотокартки та інші експонати надали самі бійці.

У Дніпрі завершено роботи зі створення внутрішньої експозиції першого в Україні музею АТО, розміщеного в трьох залах Національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького. У першому – речі бійців, волонтерів, медиків, капеланів, військових кореспондентів: боеприпаси, ордени, інструменти, дитячі малюнки та одяг. У другому залі – фотографії загиблих героїв і їхні особисті речі. Третій зал – мультимедійний.

Виставку мультимедійного проекту «Переможці» було розгорнуто 10 грудня у Кропивницькому, в Картинній галереї Петра Оссовського «Світ і Вітчизна» – відділі Кіровоградського обласного художнього музею. Проект є спільною справою «Телевізійної служби новин» (канал «1+1») та журналу «VIVA» і розповідає про українських бійців та волонтерів, які втратили на війні кінцівки, але не втратили сили духу. Вперше даний проект було презентовано у лютому 2016 року в Києві, а потім він побував у Дніпрі, Запоріжжі, Херсоні, Харкові, Івано-Франківську, Хмельницькому, Черкасах, інших містах України, столиці Європейського Союзу Брюсселі та канадському Торонто.

Експозицію «Війна триває», представлену в Черкаському обласному краєзнавчому музеї, склали посічені осколками і буревіями українські прапори, розплющені гранатомети, пробиті бронежилети, смертельне залізниччя від «Градів», дитячі малюнки, плетені обереги тощо. У центрі експозиційної зали – високі стовбури дерев. На кронах і гілках розвішано іменні жетони загиблих воїнів.

Львівські митці В. Бойко, О. Чередниченко, С. Колодка, Л. Скоп та А. Ковальчук виступили ініціаторами благодійної виставки «Митці для бійців АТО» у Львівському палаці мистецтв. Серед її експонатів – твори живопису, графіки, скульптури відомих львівських митців. Співорганізаторами виставки виступили Львівський палац мистецтв та Українська спілка іконописців. На зібрані кошти планують придбати тепловізори.

Вечір пам'яті українського оперного співака, соліста Паризької опери В. Сліпака, який загинув на сході України, відбувся 14 грудня у Львівській обласній філармонії. На вечорі Чоловіча хорова капела «Дударик», у якій свого часу

починав творчий шлях В. Сліпак, разом з Академічним симфонічним оркестром виконала «Урочисту месу» Л. ван Бетховена. Також у філармонії з 8 до 20 грудня демонструвалася фотовиставка «Тиха пам'ять», присвячена моментам з життя героя.

Продовженням соціально-мистецького проекту «Пісні війни», який стартував у Львові, а по закінченню об'єднає близько 15 україномовних пісень, записаних захисниками в дуетах із відомими артистами, стали два чергові сингли. Це – «Щастя – коли ти не йдеш на війну», автором слів якої є О. Гривул, дружина воїна АТО, а на музику поетичні рядки поклала композитор та співачка І. Доля. Вона ж виступила й однією з виконавиць пісні, а другою половиною дуету стала десантниця І. Красота. Іншу пісню проекту – «Молитва на Різдво» – записали військовий і бард З. Медюх (автор слів та музики), співачка О. Муха і вокальна формація «Пікардійська терція».

Підняття бойового духу та психічній реабілітації бійців сприяли наступні заходи: Всеукраїнська художня галерея дитячого малюнка для учасників війни, яка проходила у приміщенні штабу Спільного центру з контролю та координації питань припинення вогню та стабілізації лінії розмежування, що у Соледарі Донецької області; регіональний етап фестивалю «Пісні, народжені в АТО» за участі бійців і демобілізованих ветеранів – у Полтаві; бал «Мужність і грація», організований для бійців Центром допомоги учасникам АТО при Дніпропетровській облдержадміністрації.

У прифронтовій Попасній Луганської області провідний український драматург Н. Ворожбит та відомий німецький режисер Г. Жено поставили документальну виставу «На всю гучність!», виконавцями якої стали старшокласники місцевої школи № 1 та українські військові. Дійство відбулося на сцені районного Будинку культури і зібрало чимало глядачів. Під час репетицій з акторами працював військовий психолог та психотерапевт О. Карачинський. Школа № 1 розташована на околиці міста і найбільше постраждала від бойових дій. «На всю гучність!» – це перша вистава проекту «Діти та військові», що здійснюється за підтримки Посольства Канади в Україні та Канадського фонду підтримки місцевих ініціатив.

У рамках Всеукраїнської акції «Потяг єднання України «Труханівська Січ», спрямованої на сприяння консолідації суспільства та піднесення патріотичного духу громадян, з 12 по 22 грудня містами півдня та сходу України курсував вже четвертий, спеціальний потяг, пасажири якого – волонтери, студенти, громадські діячі та військові зі східних та західних областей, вирушили у подорож, щоб налагодити діалог з однолітками. Потяг зустрічали в Дніпрі, Запоріжжі, Бердянську Запорізької області, Волновасі та Маріуполі Донецької області, Херсоні, Генічеську Херсонської області, Миколаєві та Одесі.

З 1 грудня в регіонах України відбулося представлення Інформаційно-просвітницького проекту «Люди Свободи», який підготував до **25-ї річниці Всеукраїнського референдуму на підтвердження Акта проголошення незалежності України** Український інститут національної пам'яті. Складовою частиною проекту стала виставка «Люди Свободи», що вже експонувалась у Києві. Експозиція розповідає про 26 постатей, які своєю працею та боротьбою в минулому столітті зробили можливим відновлення незалежності України.

Ряд заходів було приурочено до Дня ліквідатора наслідків аварії на ЧАЕС (14 грудня). У Дніпрі 2-3 грудня проходив фестиваль «Чорнобильські мотиви». Його учасниками були 250 співаків та майже 80 колективів України та зарубіжжя. Вони змагались в номінаціях «Краща авторська пісня», «Кращий соліст-вокаліст», «Кращий музичний колектив».

У Чернігові під гаслом «Врятувавши світ, врятували тебе» пройшов перший фестиваль дитячо-юнацької творчості, присвячений пам'яті жертв Чорнобильської катастрофи, на який з'їхалися більше сотні учасників. На фестивалі було представлено хореографічні, вокальні виступи, а також конкурс дитячого малюнка. Під час проведення відбіркових етапів фестивалю дітям влаштовували зустрічі із ліквідаторами Чорнобильської катастрофи, години спілкування та візити до музеїв.

Виставку, присвячену 30-річчю трагедії на ЧАЕС, підготував колектив Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького. Відвідувачі могли побачити особисті речі, документи і фотографії ліквідаторів ЧАЕС, комплекти засобів індивідуального захисту від радіологічної та хімічної загрози, прилади для вимірювання рівня радіації.

Міжнародному дню прав людини, який відзначається 10 грудня, присвячувався вже сьомий «Фестиваль рівності», який проходив 8–11 грудня в столичному арт-просторі Pivka. В програмі – виставка творів сучасних художників Let's Art – Let's Queer, фестиваль короткометражного і документального кіно, показ перформансу «Питання» від PostPlayТеатру тощо.

Низку акцій було організовано з нагоди Дня Святого Миколая (19 грудня) та новорічно-різдвяних свят. З 7 до 17 грудня в Києві проходив Всеукраїнський мистецький конкурс-фестиваль «Різдвяні мініатюри». Метою заходу, який проводиться 1 раз на 2 роки, є пропаганда української дитячої творчості в різних видах мистецтва: театрі, живописі, музиці, хореографії; виявлення талановитих дітей, розкриття їхнього творчого потенціалу, виховання естетичних смаків підростаючого покоління. Участь у фестивалі взяли близько 1000 учасників з різних куточків України.

17–18 грудня в столичному Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» за підтримки Міністерства культури України проведено Всеукраїнський дитячий фольклорний фестиваль «Орелі». Організатори заходу

запросили поринути в атмосферу підготовки до Різдва, разом з родинами дізнатися про традиції святкування, вивчати колядки та щедрівки з дитячими фольклорними гуртами та фольклористами.

У Колонній залі Київської міської держадміністрації 17 грудня пройшов Всеукраїнський конкурс-фестиваль «Різдвяні „Зоряні мости”». У хореографічній, вокальній та музичній майстерності змагалися близько 80 учасників з усієї країни віком від 5 до 25 років. Гран-прі виборов Дитячий музичний колектив «Біг-бенд» Чернігівської міської школи мистецтв.

У Національному палаці мистецтв «Україна» 24 грудня Міжнародний фестиваль «Шлягер року» представив концерт «Зоряні Мегахіти» за участі Національного академічного оркестру народних інструментів та зірок української сцени Н. Шелепницької, В. Харчишина, В. Павліка, Ф. Мустафаєва, П. Зіброва та інших. А 28 і 29 грудня на цій же сцені відбувся новорічний концерт «Тисяча вогнів», учасниками якого стали оркестр «Віртуози Києва», дитячий хор «Щедрик» та інші. Малюкам на сцені палацу «Україна» упродовж новорічно-різдвяних свят було представлено казку «Скринька бажань» у виконанні студентів Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва.

Діти з малозабезпечених сімей, діти з особливими потребами, сім'ї бійців АТО, переселенці стали першими глядачами новорічної казки WOOZU, на яку запросив цирк «Кобзов». Для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, пройшло свято в Київському палаці дітей та юнацтва. На них чекали вітання від казкових персонажів, ігри, забави та перегляд новорічного 3D-шоу «Микита Кожум'яка. Зимові пригоди». Також вистави для дітей традиційно було представлено у Київському театрі юного глядача, в Київському національному театрі оперети та в Київському міському будинку вчителя.

З нагоди свят також відбулися: VIII Всеукраїнський дитячий фестиваль творчості та краси «Новорічна казка» – у Полтаві; Всеукраїнський фестиваль Святого Миколая за участі професійних і аматорських колективів та українських зірок – у Чигирині Черкаської області; Сильвестровий концерт, влаштований Академічним камерним оркестром «Віртуози Львова» – у Львівській обласній філармонії; відкриття виставки «Гуцульське Різдво» – у Національному музеї ім. А. Шептицького у Львові; концерт «Різдво в європейському стилі» за участі Академічного камерного хору імені Д. Бортнянського – у Чернігові; виступ Я. Руденко, солістки Національної філармонії та ансамблю Збройних сил України – у прикордонному містечку Часів Яр Донецької області; урочисте відкриття музею Маланки – у Вашківцях Вижницького району Чернівецької області тощо.

МУЗИКА

12–17 грудня в Києві проходив фестиваль сучасної академічної музики, який втретє організувала платформа Kyiv Contemporary Music Days. На концертах фестивалю у виконанні музикантів з різних країн прозвучали твори компо-

зиторів ХХ–ХХІ століття для флейти, скрипки, віолончелі та фортепіано, які сьогодні лунають на концертних майданчиках Західної Європи, а в Україні виконувалися вперше. Крім того, відбулася низка лекцій та майстер-класів. Україну на фестивалі представляли піаніст А. Барішевський та музикознавець М. Ковалінас.

До 5 грудня в Сумах тривав VII Міжнародний фестиваль класичної музики «Слобожанська фантазія», який проводився зусиллями Сумського вищого училища мистецтв і культури імені Д. С. Бортнянського. Програмою фестивалю було передбачено концерти лауреатів міжнародних конкурсів, молодих виконавців із України та з-за кордону, серед яких студенти кафедри спеціального фортепіано Харківського національного університету мистецтв ім. І. Котляревського, камерний оркестр Сумського вищого училища мистецтв і культури ім. Д. С. Бортнянського та інші. У концертах прозвучали твори всесвітньовідомих композиторів Е. Гріга, Ф. Шопена, Ф. Ліста, Ф. Куперена, Г. Генделя, В. А. Моцарта, С. Рахманінова.

10 грудня у Львові, в старому трамвайному депо, відбулося відкриття нового фестивалю – LvivMozArt, ініційованого О. Линів – випускницею Львівської музичної академії ім. М. Лисенка, а зараз – диригентом та асистенткою генерального музичного директора Баварської опери. Фестиваль було присвячено творчості трьох представників музичної родини Моцартів: відомого австрійського композитора Вольфганга Амадея, його молодшого сина, піаніста і педагога, Франца Ксавера та батька, скрипаля і композитора, Леопольда. Музику трьох Моцартів виконували О. Линів, Академічний симфонічний оркестр «INSO-Львів», хорова капела «Дударик», солісти з Мюнхена.

5–19 грудня у Дніпрі вперше пройшов Міжнародний фестиваль мідних духових інструментів DNEPR BRASS FEST. У його програмі – концерти та майстер-класи від світових зірок класичної музики з п'яти країн, в тому числі з України. Фестиваль проходив за підтримки Генерального консульства Федеративної Республіки Німеччини в Україні.

Заходи XVI Міжнародного джазового фестивалю Jazz Bez, який загалом об'єднав 16 міст України та Польщі, проходили з 2 по 11 грудня у Києві, Львові, Тернополі, Ужгороді, Луцьку, Рівному, Івано-Франківську, Дрогобичі Львівської області, Харкові, Краматорську та Сєверодонецьку Донецької області. Серед учасників фестивалю були відома українська джазова піаністка А. Литвинюк, канадсько-український гітарист А. Максимів та інші.

2–4 грудня у Миколаєві пройшов *II Всеукраїнський відкритий конкурс хорових диригентів «Сонячний струм»*. У ньому взяли участь студенти Уманського, Дрогобицького, Дніпровського, Кропивницького та Миколаївського музичних училищ. Перше місце здобула студентка Миколаївського державного

вищого музичного училища А. Гарматюк. Друге місце посіла студентка цього ж закладу Л. Пилипчук, третє – за студентом Дніпровської консерваторії імені Михайла Глінки Б. Єшуковим.

26 грудня у Національній філармонії України здійснено ювілейну реконструкцію *концерту*, який пройшов цього ж дня у 1966 році. На ньому вперше у Києві публічно прозвучали твори українських композиторів В. Сильвестрова, Л. Грабовського й Б. Лятошинського, французького – К. Дебюссі та австрійського – А. Шенберга. Ця подія, за задумом організаторів, повинна була розпочати постійний цикл концертів з музикою європейських та українських сучасних композиторів. Однак, їхній задум залишився нереалізованим через утиски радянської влади. Ідея відтворити концерт у 2016-му належить відомому піаністові Є. Громову. Також цього вечора виступили молоді музиканти, зокрема, з Sed Contra Ensemble і Nota Bene Chamber Group.

З нагоди 50-річчя від дня народження відома оперна співачка, н. а. України В. Лук'янець, яка нині живе і працює у Відні, підготувала для своїх шанувальників на батьківщині різні сольні концерти. Перший відбувся 25 грудня у Національній опері України – співачка виступила у супроводі ансамблю «Київська камерата». Другий концерт пройшов 29 грудня у столичному Софійському соборі і був благодійним: отримані кошти передадуть на реалізацію проекту реставрації двох кіотів ХІХ століття, які зберігаються у соборі.

У Центрі культури і мистецтв Національного авіаційного університету України відбувся ювілейний авторський концерт поета-пісняра, заслуженого діяча мистецтв України В. Герасимова. Він уже 55 років на естраді, його пісні однаково популярні серед професійних і народних виконавців. Нинішній концерт за участі лауреатів всеукраїнського фестивалю сучасної української пісні «Пісенний вернісаж» було складено переважно за творами ювіляра.

З 6 до 9 грудня у Вінниці проходили «Хорові асамблеї Миколи Леонтовича» – *мистецький проект* до 100-річного ювілею першого хорового виконання колядки «Щедрик». Організатор заходу – Департамент культури Вінницької міської ради. У програмі Асамблеї – виступи київського ансамблю солістів «Благовість», Львівської державної академічної чоловічої хорової капели «Дударик», Академічного міського камерного хору «Вінниця» та хорових колективів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів Вінниці, а також майстер-клас з хорового мистецтва за участі провідних фахівців з різних міст України. А 30 грудня з нагоди ювілейної дати у Міжнародному аеропорту «Львів» ім. Данила Галицького відбувся масштабний хоровий флеш-моб у виконанні Lviv Jazz Orchestra.

Національний проект «Три „С”»: Скорик – Станкович – Сильвестров» відлунав у Львові. У філармонії відзвучав його другий етап – від композитора Є. Станковича (навесні у Львові відбулася перша частина проекту «Три „С”»),

яку презентував композитор М. Скорик). Є. Станкович привіз прем'єру Другого концерту для віолончелі з оркестром, який складається з кількох частин: «Музика для Марточки», написана для першої онучки, «Постлюдія» та його ж «Монолог діда». Твір Станкович написав після 45-річної перерви у цьому жанрі. Виконував симфонічний оркестр філармонії під диригуванням Т. Криси.

3 грудня у Миколаївській дитячій музичній школі № 1 ім. М. Римського-Корсакова відбувся концерт камерного оркестру Ars-Nova Миколаївської обласної філармонії в рамках 80-го сезону Миколаївської обласної філармонії. Диригент – з. а. України В. Жадько (Київ). Солісти: доцент кафедри спеціального фортепіано Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського (Київ) О. Ринденко та її аспіранти Д. Півненко, С. Шарапова та С. Гумінюк.

Симфонічний оркестр Луганської обласної філармонії представив своїм шанувальникам у Сєвєродонецьку великий концерт «Шедеври світової класики», в якому також взяли участь і запрошені музиканти. Жителі та гості міста почули гру оркестру під керівництвом диригента з Черкас, з. д. м. України О. Дяченка. Крім того, в багатьох творах програми цього вечора сольні партії виконав флейтист-віртуоз С. Зубицький. Лунали твори французьких композиторів Ф. Розе, Шарля Каміля Сен-Санса та інших.

Гастролі. У Чернівецькій обласній філармонії 6 грудня відбувся концерт академічного ансамблю пісні і танцю «Поділля» Вінницької обласної філармонії, а 11 грудня – Львівського симфонічного оркестру «Leoband».

На сцені Чернівецького академічного обласного українського музично-драматичного театру ім. Ольги Кобилянської 6 грудня виступила н. а. України, Герой України Н. Матвієнко, а 27 грудня – вокальна формація «Піккардійська терція».

8 грудня в інформаційному агентстві «УНІАН» за участі Міністра культури Є. Нищука відбулася прес-конференція з нагоди присудження почесного міжнародного звання ЮНЕСКО «Артист в ім'я миру» н. а. України, диригенту Національної опери України, художньому керівнику – головному диригенту оркестру «Київ-Класик» Г. Макаренку.

10 грудня оголошено переможців M1 Music Awards 2016. Церемонія нагородження проходила у столичному Палаці спорту. Колектив The Hardkiss посів перше місце в номінації «Альтернатива». С. Лобода здобула одразу дві нагороди – «Співачка року» і «Кліп року». Співаком року став Monatik. Р. Лижичко відзначено призом за внесок у розвиток вітчизняного шоу-бізнесу.

ТЕАТР

У рамках проекту «Українські оперні зірки у світі» Національної опери України відбулася зустріч глядачів з всесвітньо відомими солістами О. Микитенко (сопрано, з. а. України, провідна солістка ессенського Aalto Theater, Німеччина) та О. Цимбалюком (бас, соліст Гамбурзької опери, Німеччина), які заспівали в операх П. Чайковського «Іоланта» та «Євгеній Онегін».

Новий формат творчої співпраці започаткував колектив Сумського обласного театру драми та музичної комедії ім. М. Щепкіна: у грудні відбувся тиждень театральної дружби, а в його рамках – обмін гастрольями театру ім. М. Щепкіна й Академічного музично-драматичного театру імені Лесі Українки з Кам'янського Дніпропетровської області. Сумчани запропонували для перегляду вистави «Хто винен?», «Подкольосін» та «Бешкетниця Пеппі», а майстри сцени Кам'янського – «Тартюф», «Золоте курча» та «Любов-любов, або Як ми попали».

Тернопільський академічний обласний український драматичний театр ім. Т. Г. Шевченка взявся відроджувати давню традицію – світські вечори. Їх організовуватимуть безпосередньо в фойє театру. Перший такий захід розпочали програмою «Перлини української музики». Звучали твори Л. Ревуцького, Є. Станковича, А. Кос-Анатольського, М. Скорика, інших композиторів у виконанні лауреатів всеукраїнських і міжнародних конкурсів – скрипальки Л. Футорської та піаніста В. Бобровського.

Театри Києва запросили на прем'єри вистав: Національна опера України – одноактних балетів М. де Фальї «Ночі в садах Іспанії» та El sombrero de tres picos («Трикутний капелюх»); Національний академічний драматичний ім. І. Франка – «Три товариші» за мотивами однойменного роману Е.-М. Ремарка, «Таїна буття» Т. Іващенко; Національний академічний російської драми ім. Лесі Українки – «Над прірвою в...» за п'єсою І. Бауершими «Norway»; академічний драми і комедії на лівому березі Дніпра – «Мотузка» М. Хейфеця, «Безприданниця. Версії» за п'єсою О. Островського «Безприданниця»; академічна майстерня театрального мистецтва «Сузір'я» – «Бар'єр» за однойменною повістю П. Вежинова.

У театрах України відбулися прем'єри вистав: у Херсонському обласному академічному музично-драматичному ім. Миколи Куліша – «Каліка з острова Інішмаан» М. МакДонаха; у Тернопільському академічному обласному українському музично-драматичному ім. Т. Г. Шевченка – «Як наші діди парубкували» В. Канівця; у Миколаївському академічному українському драми та музичної комедії – мюзиклу «Мама мія» на основі пісень шведського гурту АВВА»; у Миколаївському академічному художньому російському драматичному – музичної вистави «Волшебник Изумрудного города» М. Васильєвої за мотивами казки Л. Френка Баума «Дивовижний чарівник Країни Оз»; у Чернівецькому академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. Ольги Кобилянської – «Різдвяна історія мишенят» за мотивами казок Б. Поттер.

Гастролі. 6 та 7 грудня Львівський академічний театр ім. Леся Курбаса презентував на сцені Київського академічного Молодого театру виставу «Зимова казка» за однойменною маловідомою п'єсою В. Шекспіра.

10 та 11 грудня у Камінній залі Київського академічного театру «Колесо» відбулися прем'єрні покази вистави «Антигона» за однойменною п'єсою давньогрецького драматурга Софокла, постановку якої здійснено спільними зусиллями театру «Колесо» та афінської компанії «Art Syndicate» за підтримки Посольства Греції в Україні.

У грудні відбулися обмінні гастролі Чернівецького обласного українського музично-драматичного театру ім. О. Кобилянської та Національного академічного театру російської драми імені Лесі Українки (Київ). Чернівчани представили вистави «Запечатаний двірник» Ю. Федьковича та «Маестро і Кароліна» Л. Скрипки, а кияни – «Вид з мосту» А. Міллера та «Шалена кров» Н. Ерпулата, Й. Хіллє за мотивами художнього фільму «Останній урок» (Франція).

У Хмельницькій обласній філармонії режисер Івано-Франківського обласного музично-драматичного театру О. Пастух представив прем'єру опери Ю. Мейтуса «Украдене щастя» за І. Франком.

Статус академічного отримав Закарпатський обласний український музично-драматичний театр імені братів Ю.-А. та Є. Шерегіїв.

Дніпропетровський академічний театр російської драми імені Горького перейменовано на Дніпровський академічний театр драми і комедії.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

У виставкових залах Національної спілки художників України було розгорнуто Всеукраїнську різдвяну виставку, що підбила підсумки діяльності НСХУ в 2016 році. Для експонування було виставлено більше 300 робіт різних жанрів і стилів. Під час відкриття виставки відбулася урочиста церемонія нагородження лауреатів премій імені Катерини Білокур і Михайла Деревуса. Цього року премію ім. К. Білокур за видатні твори традиційного народного мистецтва отримало подружжя Колечків з Києва: Т. Колечко – за серію гарячої емалі «Українські мотиви», а С. Колечко – за серії гарячої емалі «Скіфська доба» та «Українська міфологія». Премію ім. М. Деревуса в галузі образотворчого мистецтва у номінації «живопис» отримав Р. Петрук з Луцька за серію творів «Портрети сучасників». Переможцем у номінації «графіка» стала Т. Животкова з Києва, яку відзначили за серію робіт у техніці акварелі «Прохорівські враження». 13 грудня в «Шоколадному будинку» відбулося відкриття передаукціонної виставки «Живопис, нумізматика, антикваріат», яку проводив аукціонний дім Arsani. Аукціон відбувся 16 грудня. Серед його топ-лотів було представлено роботи таких авторів, як Х. Сутін («Портрет» 1920–1940рр.), Х. Платонов («Наймичка», XIX–XX ст.), Х. Костанді («Штиль» XIX–XX ст.), М. Беркос («Пейзаж», XIX–XX ст.)

Третій тихий мистецький аукціон проводив 8 грудня аукціонний дім «Дукат». На торги було виставлено добірку, що налічувала понад 60 лотів. Основну частину колекції було присвячено вітчизняному мистецтву пізньорадянських десятиліть. Цей блок представлено творами О. Аксініна, В. Баклицького, П. Бедзіра, М. Вайнштейна, Є. Волобуєва, Г. Гавриленка, А. Горської, І. Григор'єва, Ю. Єгорова, Г. Жегульської, В. Зарецького, Я. Левича, Г. Левицької, Л. Левицького, З. Лерман, Ю. Луцкевича, Г. Маковської, О. Соколова, Ф. Тетянчи, М. Трегуба, В. Хруща, О. Шульдиженка-Стахова, М. Ягоди.

У Києві експонувалися виставки: у Будинку зв'язку «Укрпошти» – картин н. х. України І. Марчука «Де ж істина?»; в Національному музеї Тараса Шевченка – живопису і графіки з. х. України О. Захарчука (1929–2013) «Річка Геракліта», творів сучасних українських ілюстраторів О. Шикири, Н. Дойчевої, Є. Васильєвої та інших «Новорічні фантазії»; у Національному музеї українського народного декоративного мистецтва – робіт Г. Дюговської «На крилах мрій»; у літературно-меморіальному музеї Лесі Українки – живопису М. Громенко «Квіткова Україна»; в Українському фонді культури – живопису з. х. України Г. Ягодкіна «Основи»; у «Щербенко Арт Центрі» – робіт О. Жумайлової-Дмитровської «Візуалізація»; у виставковому просторі «Unlimited Art Foundation» – робіт Л. Панчишина і Б. Кухарського «Глобальне потепління»; у Будинку вчених НАН України – творів Л. Тафійчук; в ЗОШ № 129 – робіт М. Соченко «Заради майбутнього України»; **в галереях:** «Дукат» – робіт Б. Кушіра «Тиша і грім»; «ЦеГлинаАрт» – «Сучасна кераміка в інтер'єрі»; «Nebo» – робіт А. Цоя «Фетиш»; «Арт 4» – творів М. Білоуса «Кохання і мотоцикли»; «Voloshyn Gallery» – робіт М. Деяка «Imaginary»; «ABC-арт» – робіт М. Мазура, А. Борецького, В. Романшака «Різдво зорі».

21 грудня у Києві, в Інституті проблем сучасного мистецтва, відбулось відкриття колективної виставки «Переведіть мене через майдан», присвяченої 3-й річниці подій на Майдані в 2013 році. Це – концептуальний проект, у якому образи народних рухів у центрі Києва від 1960-х років до сьогодні розглядаються як тема для широкої дискусії про неоднозначні колізії нашої історії. Представлено твори сучасного мистецтва – фотографію, відео, графіку, художні об'єкти.

У залах Київського національного музею російського мистецтва продовжувала свою роботу виставка «Трієнале сценографії», присвячена творчості видатного українського театрального художника Д. Лідера. Вона розпочала низку заходів із вшанування 100-річного ювілею митця. Було представлено макети, ескізи, костюми, фотографії близько 40 українських художників-сценографів, створені ними протягом останніх 3 років до вистав українських і зарубіжних театрів.

15 грудня в Музеї сучасного мистецтва України відкрито виставку, присвячену десятиріччю цього закладу. Свій вернісаж організатори назвали «„Білий альбом”». Скарби колекції з музейної збірки. Глава 1». Виставку склали твори 88 митців, серед яких І. Айвазовський, А. Ерделі, Й. Бокшай, М. Дерегус, Ф. Манайло, Т. Яблонська, В. Заузе, О. Кульчицька, Л. Левицький та інші.

У столичній галереї «Печерська» відкрито виставку «Збережемо нащадкам». Приурочили її одразу до трьох дат – 40-річчя заснування Національного музею народної архітектури та побуту України, 50-річчя створення Українського товариства охорони пам'яток історії і культури та 100-річчя з дня народження відомого митця і громадського діяча, н. х. України В. Непийпива. Власне, на виставці представлено роботи останнього, на яких відображені перші експозиційні краєвиди музею біля села Пирогів. Також тут можна ознайомитися з фото та документами, пов'язаними з історією створення першого вітчизняного музею просто неба. Експозиція працюватиме до 15 січня.

У Полтаві відзначено 170-річчя з дня народження видатного земляка – художника М. Ярошенка. У художньому музеї, що носить його ім'я, відкрито виставку робіт із фондової колекції. У великій залі представлено 55 живописних полотен, а також замальовки з кільканадцяти робочих альбомів одного із фундаторів відомої спільноти художників-передвижників. На урочистостях з нагоди 170-річчя М. Ярошенка було вручено засновані музеєм премії його імені у 6 номінаціях. За традицією, їх одержали митці, науковці, краєзнавці та доброчинці-меценати.

У с. Ганачівка Перемишлянського районі Львівської області відзначено 145-річчя від дня народження майстра монументально-декоративної скульптури Г. Кузневича. На вечорі презентував свою книжку «Григорій Кузневич. Шлях тріумфу і забуття» автор ґрунтовних видань із фалеристики С. Пахолко.

Численні виставки було відкрито в містах України: в Очакові Миколаївської області – робіт н. х. України М. Прокопенка; у Кропивницькому – творів з. п. к. України В. Хвороста (1936–2014) «Різцем і пензлем»; у Львові – робіт О. Давиденка «Дія», творів студентів Львівської академії мистецтв З. Савки та Р. Хруща «Приховане»; в Полтаві – творів Ю. Мохіревої; у Житомирі – живопису і графіки студентів місцевого державного інституту культури і мистецтв Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв до 160-річчя з часу заснування в місті Свято-Михайлівського кафедрального собору; у Харкові – живопису В. Кулікова (1935–2015); у Черкасах – емалі Т. та С. Колечків.

У Запорізькому обласному художньому музеї відкрито виставку «Квіти граната», присвячену трагічним подіям, які відбулися у Вірменії 7 грудня 1988 року. Представлено роботи відомих художників, таких як А. Акопян,

Е. Арцунян, О. Григорян, С. Мурадян. В окремій залі експонувалися твори запорізьких художників Р. Акопяна, Г. Кургіняна, Г. Арушанян та інших.

У містах відкрито: садово-паркову скульптуру, присвячену українському поету А. Малишку – у Дніпровському районі столиці; пам'ятні знаки: до Міжнародного дня волонтерів в ім'я економічного і соціального розвитку (5 грудня) – у Голосіївському районі столиці; героям «Небесної сотні» та героям АТО – у Тернополі; пам'ятник Християнському милосердю – в Луцьку; меморіальні дошки: на честь чеського політика і громадського діяча, драматурга та есеїста В. Гавела – на фасаді приміщення РАЦСу Солом'янського району столиці; на честь видатного театрального діяча, засновника першої у країні професійної школи режисерів і акторів театру ляльок, н. а. України В. Афанасьєва – у Харкові; на честь поета й барда О. Галича – в Дніпрі; на честь В. Трепка, П. Кнопльова і С. Потарайка, які віддали свої життя за цілісність і державність України у ході бойових дій на Донбасі, – у Чернівцях; мурал до Міжнародного дня боротьби за ліквідацію насильства щодо жінок – у Северодонецьку, що на Луганщині.

8 грудня у Кропивницькому відбулися урочистості з нагоди нагородження лауреатів обласної премії у сфері образотворчого мистецтва та мистецтвознавства імені Олександра Осмьоркіна у 2016 році. Лауреатами стали: в номінації «Національна традиція» – художник, викладач відділу образотворчого мистецтва Кіровоградської дитячої школи мистецтв Л. Яковлева; у номінації «Новітні спрямування» – художник В. Остроухов; у номінації «Мистецтвознавство та історія мистецтв» – власник приватної галереї «Єлисаветград», член Національної спілки художників України М. Цуканов.

Колективний творчий проект «Обрус Гараса» зареєстровано в Книзі рекордів України в категорії «Мистецтво». Відповідні дипломи отримали автор ідеї та координатор проекту, відома у Чернівцях журналістка і мистецтвознавець О. Чайка та директор чернівецької рукодільної мережі «Санта» О. Кучерява. «Обрус Гараса» – це унікальний твір прикладного мистецтва: вишита на полотні своєрідна мистецька біографія з. м. н. т. України Г. Гараса, самотнього буковинського художника-орнаменталіста з міста Вашківці, що на Вижниччині, який творчо осмислював і розвивав народні мотиви у вишивках.

КІНОМИСТЕЦТВО. КІНОВІДЕОПРОКАТ

З 11 до 13 грудня в Києві проходив III Міжнародний кінофестиваль «Світло». Проект цього року було підтримано КМДА та Міністерством культури України. Загалом на фестивалі було представлено 30 робіт з України та 7-ми країн світу в 5 номінаціях: «Соціальний ролик», «Музичний кліп», «Анімація», «Документальний короткометражний фільм» та «Ігровий короткометражний

фільм». Гран-прі здобув фільм «Кордон Віри» О. Войтенко (Україна). Також українських авторів з їх роботами було відзначено в таких номінаціях: «Соціальний ролик», 1-е місце – «Він заплатив» Ю. Мироненко; «Музичний кліп», 1-ше місце – «Я відчуваю Тебе» Т. Химича; «Документальний короткометражний фільм», 1-е місце – «Брат за брата» Р. Ганущака; «Ігровий короткометражний фільм», 1-е місце – «Висока гора» В. Бакума. Цього року вперше окрім професійного журі в залі працювало глядацьке журі, яке теж визначило свого переможця. Ним став документальний короткометражний фільм «Брат за брата» Р. Ганущака. Спеціальні відзнаки фестивалю: за кращу авторську роботу – фільм «Міна» В. Соловоя, за кращу дитячу роль – фільм «Великий» Ю. Солодова; за кращу студентську роботу – фільм «Вечір Сен-Сансу» Н. Кисельової.

III Міжнародний дитячий кінофестиваль Next — фестивалю ігрового, документального та анімаційного кіно для дітей та підлітків – проходив з 20 по 22 грудня в Одесі. На його відкриття було запрошено більше тисячі вихованців інтернатів регіону, дітей з багатодітних сімей, переселенців із зони АТО. Фільмом-відкриттям фестивалю стала нова українська анімаційна картина «Микита Кожум'яка» М. Депояна. У фестивальні дні проходили майстер-класи та творчі майстерні для дітей, які хочуть пов'язати своє майбутнє з кіно; відбувалися зустрічі з відомими кінематографістами.

16 грудня у столичному Будинку кіно відбувся III Всеукраїнський фестиваль сценарної майстерності «Кіноскрипт – 2016». У рамках фестивалю пройшла серія воркшопів і диспутів з провідними майстрами кіноіндустрії. Також учасники фестивалю з різних куточків України мали можливість обмінятися досвідом зі своїми колегами та почути думку експертів про свої сценарії. Переможцями фестивалю в категорії «короткий метр» стали: 1-ше місце – Є. Петрученко за сценарій *Connecting family*, 2 місце – К. Павленко за сценарій «До побачення, телебачення!», 3 місце – Є. Чернявська за сценарій «Маки»; в категорії «повний метр» 1-ше місце здобув М. Степанський за сценарій «Слонбас», 2 місце – А. Менгір за сценарій «Справа № 207», 3 місце – С. Бржестовський за сценарій «...щоб чорту стало тошно». Гран-прі присуджено М. Терещенку за сценарій «Творець».

З 29 грудня по 12 січня у столичному кінотеатрі «Жовтень» у рамках проекту «Найкращі арт-фільми року» глядачі переглянули стрічки, які випускала у прокат компанія «Артхаус Трафік». До програми увійшли фільми-призери Берлінського та Каннського кінофестивалів та інші хіти прокату.

У рамках Зимового кіноринку Одеського кінофестивалю, який відкрився 15 грудня у столичному кінотеатрі «Оскар», відбулася презентація 8 нових українських фільмів в секції *Work in Progress*. Всі кінопроекти створюються за

підтримки Держкіно та будуть випущені в широкий прокат у 2017 році. Це – «Її серце», реж. А. Сеїтаблаєв, «Коли падають дерева», реж. М. Нікітюк, «Окупація», реж. М. Хамонд, «Стрімголов», реж. М. Степанська, «Рідні», реж. В. Манський, «Бобот», реж. М. Ксєнда, «Червоний», реж. З. Буадзе, «Ізі», реж. А. Маньяні.

Спеціальну добірку стрічок на тему міграції від Міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA було продемонстровано 11, 23 та 25 грудня в НКММК «Мистецький Арсенал» у рамках виставки «Як тебе звати?».

Національний центр Олександра Довженка разом з Національним художнім музеєм України продовжував знайомити юних глядачів з мистецтвом діафільму. 17 грудня в музеї було показано діафільм за мотивами словацької народної казки «Чарівний ліхтар», який намалював у 1988 році сучасний український художник Т. Сільваші.

У Києві відбулися допрем'єрні покази: трилогії українського режисера І. Правило «Моє дитинство», що об'єднала 3 короткометражні фільми – «Кров», «Мужицький ангел» та «Мій університет» (кінотеатр «Київ», 14 грудня); документального фільму Ю. Лазаревської «Загальний зшиток» (Будинок кіно); фільму М. Рідного «Сірі коні» (Центр візуальної культури, 24 грудня); «Як вдома» журналістів телебачення «Громадське»: А. Карякіної, Олександра Назарова, А. Канарьової, Б. Кінащука (кінотеатр «Київ», 7 грудня).

У столичному кінотеатрі «Жовтень» відбувся прем'єрний показ нового фільму режисера О. Шапіро – «Вісім», в Івано-Франківську – стрічки «Жива» Т. Химича, а в Дніпрі – документального фільму «Піски. Лицарі неба» К. Стрельченко.

1 грудня стартував XIII Мандрівний міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA на Чернігівщині. Цьогорічна тема фестивалю – «Крізь ілюзії». В програмі – три публічні та більше 40 показів документального кіно в освітніх закладах та держустановах Чернігова.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

1 грудня в Києві відбувся круглий стіл на тему: «„Скіфське золото” і збереження української культурної спадщини» за участі М. Яковини, голови правління Інституту демократії ім. Пилипа Орлика; С. Фоменко, першого заступника міністра культури України; В. Піоро, голови правління ГО «Український центр розвитку музейної справи», К. Бусол, юриста правозахисної групи Global Rights Compliance.

1–2 грудня також у Києві проходили XXI Міжнародні Могілянські читання «Музейництво і пам'яткоохоронна справа України: традиції та виклики

сьогодення (до 90-річчя заснування Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника)». Протягом двох днів представники наукових, музейних та навчальних установ Києва, Чернігова, Харкова, Переяслава-Хмельницького, Чернівців, Львова, Луцька, Чигирини, Полтави, Святогірська й Бережан представили близько 80 наукових доповідей. Учасники наукового форуму розглянули основні аспекти історичних та джерелознавчих досліджень, а також історії музейної справи, познайомилися з особливостями та результатами проведення сучасних археологічних досліджень, обговорили мистецтвознавчі особливості вивчення та реставрації сакральних пам'яток і проблеми їх збереження.

Ознайомлення музейної спільноти з можливостями, досвідом роботи українських науковців і художників-реставраторів (на прикладі ННДРЦУ) та професійна дискусія працівників музейної галузі України щодо шляхів імплементації музейних закладів України в Міжнародний центр вивчення питань збереження та реставрації культурної спадщини було метою науково-практичного семінару «Дослідження та реставрація рухомих пам'яток Музейного фонду України», який проводив 23 грудня у Національному музеї Тараса Шевченка Національний науково-дослідний реставраційний центр України (ННДРЦУ).

«Барви свята. Архітектурно-декоративна кераміка України XVI–XX століть – під такою назвою відкрилася експозиція у виставкових залах «Хлібня» Національного заповідника «Софія Київська». Вона представила фрагменти виробів з кераміки, ескізи-проекти та електронні зображення, які дають уявлення про розвиток архітектурно-декоративної та сакральної кераміки на теренах України протягом майже дев'яти століть.

1 грудня в музеї «Будинок митрополита» Національного заповідника «Софія Київська» розпочала роботу виставка, присвячена 135-річчю від дня народження та 55-річчю від дня смерті українського архітектора П. Альошина.

2 грудня Національний художній музей України презентував унікальну частину колекції Градобанку – українське мистецтво 1980-х – 1995 років. Масштабну експозицію робіт художників постперебудовного покоління, було вперше представлено публіці. На виставці було експоновано близько 70 творів. Їх автори – А. Криволап, І. Чічкан, А. Савадов, О. Ройтбурд, Г. Сенченко, Т. Сільваші, Д. Кавсан та інші.

У Київському національному музеї російського мистецтва у рамках проектів «Музей відкриває фонди» та «Види і жанри мистецтва» 23 грудня відбулося відкриття виставки «Ню. Nude. Nu». На ній було представлено більше 100 творів живопису, графіки, скульптури, декоративно-вжиткового мистецтва, об'єднані темою оголеної натури.

«Війна: Шевченків вимір» – під такою назвою проходила виставка в Національному музеї Тараса Шевченка. На ній представлено три інтерпретації образу українського поета в періоди військових дій на території України протягом ХХ–ХХІ століть. Виставка такого формату у музеї відбувалася вперше. Експозицію було розміщено у трьох залах і поділено на три частини: «ідентичність», «тотожність» та «індивідуальність». Кожна з них показувала той образ Шевченка, яким його бачили під час Першої та Другої світових воєн, а також у зоні АТО.

7 грудня Національний музей українського народного декоративного мистецтва запросив вшанувати пам'ять видатної художниці України К. Білокур. До 116-ї річниці від дня її народження пройшов екскурсійний марафон «Ода Катерині», у рамках якого відбулися «Білокурівські гадання „на Катерини”» та кіноперегляд документального фільму «Послання» О. Самолевської.

До 90-річчя К. Кричевської-Росандич – української та американської художниці, мецената, представниці художньої династії Кричевських, 7 грудня в Музеї української діаспори відкрито виставковий проект «LIBERTY». А Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному Полтавської області презентував виставку з 30 творів художниці з фондів колекцій провідних музеїв України під назвою «Стираючи кордони».

У Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» експонувалася виставка ікон від ХVІ до кінця ХІХ століття з фондової колекції музею під назвою «Ре-місія».

Відкриття виставки «Микола Глущенко. Метаморфози живопису» до 115-річчя від дня народження н. х. України, лауреата Державної премії ім. Т. Г. Шевченка відбулось 9 грудня в Чернігівському обласному художньому музеї імені Григорія Галагана.

У Бережанах Тернопільської області відбулися урочистості з нагоди 15-річчя створення Державного історико-архітектурного заповідника, презентація вісника «Наша спадщина» та V Міжнародна науково-практична конференція «Опілля в історико-культурному розвитку України», доповіді на якій представили науковці, краєзнавці, мистецтвознавці з України і зарубіжжя.

Учасники з двох десятків міст країни з'їхалися на наукову конференцію, яка відбулася в Рівненському обласному краєзнавчому музеї до 120-річчя з часу відкриття першого краєзнавчого музею в тодішній Волинській губернії, у селі Городок, а, водночас, і першого світського сільського музею в Україні.

На II Всеукраїнській науковій конференції меморіальних музеїв у Музично-меморіальному музеї Соломії Крушельницької у Львові науковці зі Львова, Києва та Дніпра спілкувались, обмінювались досвідом і презентували нові книги.

Всеукраїнська наукова історико-краєзнавча конференція «Модест Левицький в історії України і Волині та проблеми формування інтелектуальної еліти» відбулася 15 грудня у Волинському краєзнавчому музеї. Дослідники із наукових інституцій, музейних та освітніх установ Тернополя, Хмельницького, Кам'янця-Подільського Хмельницької області, Рівного, Луцька, Золочева Львівської області та Колодяжного Ковельського району Волинської області розглянули наступні проблеми: вплив Модеста Левицького на формування національної інтелектуальної еліти; його життя і діяльність; педагогічна та літературна спадщина; волинський період життя і стосунки з родиною Косачів та ін. Учасники конференції ознайомилися із виставкою «Тяжка дорога Модеста Левицького» з фондів Волинського краєзнавчого музею.

19 грудня в Чернігові пройшли III Карнабідівські читання «Історико-культурна спадщина Чернігово-Сіверського краю». Організатори наукової конференції – Національний архітектурно-історичний заповідник «Чернігів стародавній», Центр пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Понад тридцять дослідників з Чернігова, Києва, Чигирини та Ніжина взяли участь у читаннях.

На території історико-культурного комплексу Замок-музей Радомисль Житомирської області відбулися урочистості з нагоди святкування 400-річчя виходу в світ «Часослова», першої друкованої книги на території центральної та східної України. В урочистостях взяли участь народні депутати, представники Міністерства культури, керівництво Житомирської області та м. Радомишля, громадські та релігійні діячі.

В історико-культурному комплексі «Запорозька Січ» Національного заповідника «Хортиця» відкрилася нова експозиція «Часи козацькі – Січі Запорозькі». На унікальній виставці, розміщеній в одному з куренів, можна було побачити артефакти одразу 4 січей: Хортицької, Чортомлицької, Кам'янської і Нової (Підпільненської). Історію кожної було представлено через персоналії кошових отаманів: Д. Вишневецького, І. Сірка, К. Гордієнка та П. Калнишевського. Серед експонатів – унікальні козацькі шаблі, татарські ятагани, пістолі, інша зброя, прапори, монети, предмети побуту та церковного вжитку. Експонати для виставки надано з фондів Національного заповідника «Хортиця», Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. Яворницького та Нікопольського державного краєзнавчого музею.

У Львівській філії Національного наукового-дослідного реставраційного центру України завершено реставрацію картини художника епохи Ренесансу Лукаса Кранаха старшого «Портрет Йоганна IV Ангальт-Цербстського», який зберігається у краєзнавчому музеї Луцька. 16 грудня у Палаці Потоцьких відбулася презентація портрета громадськості Львова.

13 грудня працівниками Харківської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України передано після реставрації Кіровоградському обласному художньому музею унікальні ікони та полотна, які датуються кінцем XVIII – поч. XIX ст., а саме: «Богоматір типу Уміленіє», «Свята цариця Олександра» й портрети княгині В. Кожиної та графині А. Зубової.

Понад 320 давніх артефактів, знайдених археологами на місці розташування замку-палацу князів Любомирських XVIII–XIX століть, експонуються на виставці «Від замку до палацу» в Рівненському обласному краєзнавчому музеї.

Запорізький обласний краєзнавчий музей розгорнув експозицію раритетів «Скарби краєзнавчого музею». Серед експонатів – скіфські, сарматські речі з дорогоцінних металів, прикраси часів Київської Русі, ікони, посуд та багато іншого.

З нагоди 125-річчя Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського відбулася презентація наукового видання «Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Козельщинський район», підготовленого науковими працівниками Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського, полтавськими вченими і краєзнавцями Козельщинського району.

На розвиток і підтримку двох регіональних етнографічних музеїв України – Музею народної творчості М. Струтинського у м. Косів Івано-Франківської області та Новоайдарського районного краєзнавчого музею в Луганській області – буде спрямовано кошти, зібрані від продажу календарів, для яких у традиційних українських костюмах сфотографувалися 16 українських зірок. Дана ініціатива є вже другою акцією проекту «Щирі», започаткованого наприкінці 2014 року. 9 грудня було відкрито виставку проекту в Києві, у торговельному центрі «Домосфера».

Львівському музею народної архітектури та побуту присвоєно ім'я Климентія Шептицького.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

12 грудня в приміщенні Національної парламентської бібліотеки України проходила акція на підтримку дітей з Криму, батьків яких заарештовано окупаційною владою з політичних мотивів. У рамках акції проводилися численні майстер-класи, зокрема з плетіння тамги та браслетів, з виготовлення кримськотатарського національного жіночого головного убору – феси, а також з малювання. За підсумками заходу вдалося зібрати 41 тисячу гривень. Усі виручені кошти буде направлено на допомогу сім'ям політв'язнів.

Від 14 грудня Національна парламентська бібліотека України має нову назву – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.

У рамках Всеукраїнського тижня права та до Міжнародного Дня захисту прав людини бібліотеками проведено різноманітні заходи: освітні виставки, години правових знань тощо.

Бібліотеками підготовлено заходи до: 160-річчя від дня народження українського актора і режисера М. Садовського (Тобілевича); 145-річчя від дня народження українського письменника, поета, перекладача, режисера М. Вороного; 140-річчя від дня народження українського письменника, драматурга і педагога С. Черкасенка; 85-річчя від дня народження Григора Тютюнника; до 55-річчя від дня народження буковинської поетеси В. Китайгородської та ін.

ЛІТЕРАТУРА

15–18 грудня в Києві, у Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім», проходила VII Київська міжнародна книжкова виставка «Книжкові контракти». До участі в ній було запрошено близько 100 видавництв. Програму ярмарку склали численні автограф-сесії літераторів, майстер-класи, дискусії за участі відомих українських письменників, літературознавців, художників-графіків, благодійна акція «Придбай книжку – подаруй свято дітям, позбавленим батьківської турботи», під час якої всі охочі могли зробити свій внесок у забезпечення дитячих будинків та шкіл-інтернатів новими книгами.

Істориків, державних діячів, а також представників родин «Небесної сотні» в Києві зібрала презентація книги «Біловезька угода 8 грудня 1991 року. Точка неповернення». Захід відкрив міністр культури України Є. Нищук. Літопис вміщує фотомиттєвості, що передували знаменним історичним подіям, а також архівні матеріали. Видання побачило світ завдяки коштам меценатів. Його мають намір передати у бібліотеки та університети, поширювати, в тому числі, й за кордоном для того, щоб кожен охочий міг пригадати, як саме наша країна здобувала свою незалежність.

11 грудня Львів святкував першу річницю здобуття титулу «Місто літератури ЮНЕСКО». Це перше місто в Україні, що увійшло до мережі креативних міст світу та долучилося до кластеру «Література», який сьогодні налічує 22 міста з усього світу. З цієї нагоди у Львові відбувся літературний фестиваль «Місто, що надихає». 9–10 грудня у Міському палаці культури імені Г. Хоткевича на гостей чекали літературні зустрічі, театральні дійства, дитяча програма, дискусійні та освітні майданчики. На відкритті фестивалю було презентовано нову літературну премію міста, а також відбулося нагородження найкращих працівників галузі культури Львова 2016 року. Фестиваль завершився концертною

програмою «Франко без порохів» у рамках відзначення ювілейного року І. Франка.

3 грудня виповнилася 294-а річниця від дня народження філософа, поета і просвітителя Г. Сковороди. Напередодні на батьківщині митця – в Чорнухах на Полтавщині – відбулося обласне літературно-мистецьке свято «Благословенні ви, сліди мандрівника Сковороди». В його програмі – виставка робіт учасників районного конкурсу знавців творчої спадщини Г. С. Сковороди «Іду за Сковородою»; літературно-музична композиція «Мудрість Сковороди», презентація поштової марки «Батьківщина Григорія Сковороди» і книги «Учитель життя. Сковорода як гасло часу» В. Стадниченка.

Вибрані твори М. Старицького «На прю!», що вийшли в світ у черкаському видавництві ПП «Чабаненко», презентовано у Черкаському музичному училищі. На 380 сторінках книги – твори видатного уродженця Черкащини у прозі та поезії. Зокрема, це історична повість «Облога Буші», побутово-історична драма «Маруся Богуславка» та інші. Ініціатором створення книги став М. Томенко, а упорядкував її професор Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького В. Поліщук.

Названо лауреатів **Міжнародної літературно-мистецької премії ім. Пантелеймона Куліша.** Ними стали письменники: В. Шевчук (Київ) – за двокнижжя прози «Порослий кульбабами дворик»; Л. Горлач і В. Шовковичний (Київ) – за визначний внесок в українську літературу; М. Петренко (Львів) – за послідовний багатолітній розвиток традицій П. Куліша в сучасній українській літературі; В. Кузан (Закарпаття) – за поетично-філософське осмислення сучасності у книзі «Втомоповінь» та тексти понад 150-ти пісень, які виконують відомі артисти України; М. Лукінюк (м. Київ) – за книгу «Руйнуймо міфи»; Н. Муратов (Одеса) – за книгу прози «Психопат»; поетеса О. Сотник (Умань Черкаської обл.) – за книгу віршів «Моїх надій озимина пророща»; поетеса, літературознавець, доктор філологічних наук М. Моклиця та художниця В. Федина (Луцьк) – за книгу віршів і графіки «Сезонна графіка»; гурт «Смоляни»: О. Євченко, М. Перець, Р. Кизюн (Чернігівщина) – за значну творчу, патріотичну та благодійну діяльність і пропаганду української пісні; директор музею імені Пантелеймона Куліша Ю. Блоха (хутір Мотронівка Борзнянського району Чернігівської обл.) – за подвижницьку пропаганду творчості П. Куліша та Г. Барвінок; фотохудожник В. Пилип'юк (Львів) – за органічну поезію у фотомистецтві та достойні фотомистецькі ілюстрації поетичних проектів світового рівня та інші.

На Вінниччині визначено лауреата та дипломантів **Всеукраїнської літературно-мистецької премії ім. С. Руданського.** Лауреатом премії стала завідувач музею С. Руданського в селі Хомутиці Вінницької області О. Мудрик.

Всеукраїнської літературної премії імені Василя Симоненка удостоєно: в номінації „За крашу першу поетичну збірку” – О. Задорожну (Полтава) за збірку поезій «Той, що зумів воскреснути»; у номінації „За кращий художній твір” – Н. Доляк (Вінниця) за роман «Загублений між війнами».

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

Численні заходи було організовано *до Міжнародного дня інвалідів (3 грудня)*. Зокрема в Києві відбувся Всеукраїнський фестиваль творчості осіб з обмеженими фізичними можливостями «Барви життя». Його учасниками були обдаровані українці з усіх областей, які демонстрували таланти у літературі, вокалі, музичній виконавській майстерності, хореографії, декоративно-прикладному, образотворчому та фотографічному мистецтвах.

20–21 грудня в Києві відбувся гала-концерт учасників III Фестивалю дитячих та молодіжних циркових колективів «Зірки майбутнього». У рамках цього заходу, який пройшов на арені цирку «Кобзов», було оголошено кращі номери фестивальної програми та названо імена лауреатів конкурсної частини. Протягом фестивальних днів за звання переможця змагалися понад 250 артистів з 48 циркових студій України. Основною метою фестивалю є розвиток вітчизняного циркового мистецтва, підтримка талановитих колективів в усіх жанрах та популяризація України в світі, а також надання можливості окремим виконавцям взяти участь у професійному творчому змаганні.

IX Міжнародний благодійний дитячий фестиваль «Мистецький храм» проходив 18–19 грудня в Івано-Франківську. У фестивалі взяли участь 40 обдарованих дітей з різних областей України. Серед них сироти, напівсироти і діти з неповних та багатодітних сімей, багато учасників – діти з родин внутрішньо переміщених осіб. Гран-прі фестивалю «Мистецький храм – 2016» отримала піаністка з Вінниці О. Кожушна.

У Херсоні завершив роботу IV Міжнародний конкурс малюнка «Ілюстрація до народної казки», на який надійшло близько 2300 робіт із 125 навчальних закладів 14 країн світу. Найкращі твори юних художників було представлено у кіноконцертному залі «Ювілейний», де 27 грудня відкрилась виставка та відбулося нагородження переможців.

10 грудня в Олевську, що на Житомирщині, проведено Всеукраїнський патріотичний фестиваль «Олевська республіка», присвячений подіям, які відбувалися тут 75 років тому, коли на короткий час було відновлено українську владу. Відкрився фестиваль біля пам'ятного знака Олевській республіці. У народному краєзнавчому музеї жителі та гості міста разом із директором Національного науково-дослідного інституту українознавства МОН України Б. Га-

лайком взяли участь в історичному диспуті. Окрім цього, на учасників фестивалю чекав концерт кобзарів, лірників і фольклорних гуртів.

У Ніжинській дитячій музичній школі на Чернігівщині відбувся I Всеукраїнський конкурс трубачів імені Тимофія Докшицера з нагоди 95-річчя від дня його народження. У конкурсі взяли участь виконавці з класу труби з Київської, Сумської та Чернігівської областей. Серед них учні шкіл естетичного виховання; студенти вищих мистецьких навчальних закладів I–II рівнів акредитації; студенти вищих мистецьких навчальних закладів III–IV рівнів акредитації.

3 грудня у Національному музеї історії України в Києві відбулась церемонія нагородження переможців фотоконкурсів «Вікі любить пам'ятки» та «Вікі любить Землю». Десятку лідерів конкурсу замкнула світлина церкви Михайла та Федора. Автор – С. Колотуша. Загалом, цього року фотоконкурс відбувся у 40 країнах. В Україні найкращі світлини обирали вп'яте. В українській частині конкурсу було завантажено понад 36 тисяч фотографій. Участь у конкурсі взяли 258 авторів.

23 грудня у виставкових залах «Хлібня» Національного заповідника «Софія Київська» відкрилася унікальна виставка-продаж картин, написаних відомими українськими та європейськими художниками спільно з дітьми з усієї України в рамках благодійного соціально-мистецького проекту «КОЛО ДОБРА». Основна мета проекту – надання талановитим соціально-незахищеним дітям імпульсу, який достеменно вплине на їхні подальші життя. Кошти від продажу всіх спільно написаних картин підуть на потреби Дитячого паліативного центру у м. Надвірна (Івано-Франківська область).

«Мій Крим» – під такою назвою стартувала загальнообласна акція на Чернігівщині. Тематичні заходи розпочалися 15 грудня у селах та містечках Чернігівщини. Загальнообласну акцію було офіційно відкрито 18 грудня, у Чернігові, в приміщенні кіно-культурного мистецького центру з національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Організаторами виступили представники Чернігівської ОДА. В рамках акції демонструвалися численні витвори мистецтва, фотографії, нариси. Зокрема у кіно-культурному центрі «Чернігів» було презентовано виставку картин на тему «Мій Крим», різноманітних фотографій, виробів створених власноруч.

23 грудня в залі Чернівецької обласної філармонії у рамках творчого проекту «Людина в культурі» проходила обласна культурно-мистецька програма за підсумками роботи працівників культури та митців області у 2016 році «Цвіт культури розвивається». Відбулося вручення обласних мистецьких премій ім. Георгія Гараса, Одарки Киселиці, Олекси Романця, Сіді Таль та Пауля Целана, нагородження кращих художніх аматорських колективів – переможців обласних конкурсів за жанрами, майстрів народного мистецтва, учасників об-

ласних мистецьких заходів. За організаційно-творчу і фінансово-господарську діяльність управління культури Чернівецької обласної державної адміністрації відзначило відділи культури районних державних адміністрацій, Новодністровської міської ради та управління культури Чернівецької міської ради. Завершилася культурно-мистецька програма виступом Заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю ім. Андрія Кушніренка Чернівецької обласної філармонії.

У Тернополі відбулося перше нагородження талановитої молоді обласною премією ім. І. Марчука у галузі образотворчого мистецтва. У номінації «Малярство» її присуджено учневі Тернопільської художньої школи П. Шачку, в номінації «Графіка» – учениці Підволочиської художньої школи В. Яловії.

Експонувалися виставки самодіяльних митців: у «Галереї мистецтв» Національної спілки художників України – робіт учнів Луцької художньої школи «Паростки творчості» до 55-річчя навчального закладу; у Дніпрі – дитячого малюнка «Лист у різдвяну казку», робіт членів регіонального клубу екслібриса та графіки «Кобзар» до 40-річчя від дня заснування клубу; у Кропивницькому – творів унікального майстра-різьбяра Д. Кудрі та його учнів зі студії «Художнє різьблення» «Мрія водія»; у Миколаєві – робіт студентів та викладачів спеціальності «Декоративно-прикладне мистецтво» місцевого коледжу культури і мистецтв «Нова радість стала»; у Чернігові – творів народного аматорського об'єднання художників «Деснянська палітра»; у Северодонецьку Луганської області – творів декоративно-вжиткового мистецтва митців з Северодонецька, Рубіжного, Лисичанська, Кременної та Старобільська «Зроблено з любов'ю».

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М., редактор
відділу наукового аналізу й
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування *І. Г. Піленко*

Підписано до друку 06.02.2017. Обл.-вид. арк. 1,39. Б/т. Зам. 12. Безплатно

Ротапринт НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12